

Flying Officer Maurice Preston Laycock, een Canadese Typhoon-piloot

K.W. (Wilco) Gorter

Op de begraafplaats in Terwolde bevindt zich een zevental oorlogsgraven van het Britse Gemenebest. Het gaat om twee Canadezen en vijf Engelsen. Zes van de omgekomen vliegers behoorden tot de bemanning van de Lancaster-bommenwerper die op 12 juni 1943 nabij vliegveld Teuge neerstortte (in het veld tegenover boerderij "De Weeltenkamp" aan de Zanden). Achter deze zes oorlogsgraven bevindt zich het graf van Flying Officer Maurice Preston Laycock, een Canadese Typhoon-piloot van 439 Squadron (Royal Canadian Air Force).

Maurice Preston Laycock werd in 1923 geboren en was de zoon van G.P. en S. Esma Laycock die woonden in Shellbrook, Saskatchewan, Canada. Maurice ging in dienst bij de Canadese luchtmacht en werd opgeleid tot jachtvlieger. In januari 1943 kwam hij bij het No. 123 (Army Co-operation Training) Squadron terecht, dat in Debert, Nova Scotia was gestationeerd. Dit squadron werd later omgevormd tot No. 439 (Fighter Bomber) Squadron en kwam op 14 december 1943 aan in Bournemouth, Engeland. Bij het 439 Squadron begon hij te vliegen op de Hawker Typhoon fighter-bomber, een éénmotorig jachtvliegtuig. Begin 1944 werd Maurice bevorderd tot de rang van *Flying Officer*.

Maurice Preston Laycock had achteraf gezien veel geluk op 22 juni 1944, toen hij en zeven anderen een missie naar Normandië vlogen ter ondersteuning van de grondtroepen tijdens de invasie (die begon op 6 juni '44, D-Day). De vliegtuigen hadden elk één 500 lb bom en één 45 gallon drop tank bij zich (een extra brandstoftank die kon worden afgeworpen). Kort nadat Maurice het Kanaal was overgestoken en Normandië was binnengevlogen kreeg hij met mechanische problemen te maken en moest zijn Typhoon op één van de

*Flying Officer Maurice Preston Laycock, J.22035.
(foto via Mr Ken Laycock, Canada)*

noodlandingsbanen van het bruggenhoofd landen, ergens in Normandië. Hij keerde later op de dag naar zijn basis (Hurn, Zuid-Engeland) terug, met een fles Franse wijn als souvenir en bewijs dat zijn squadron voor het eerst in Frankrijk was geland.

In oktober '44 was het Squadron, als onderdeel van de *2nd Tactical Air Force (2TAF)*, gestationeerd op vliegveld B78 in Eindhoven. Als zoveel squadrons in de 2TAF was het hun taak om vanuit de lucht ondersteuning te bieden aan de geallieerde grondtroepen. Op zaterdag 28 oktober 1944 nam het squadron deel aan een missie waarbij honderden bommenwerpers en jachtvliegtuigen werden ingezet om spoorlijnen, bruggen en willekeurige andere doelen (zogenoemde *targets of opportunity*) te bestoken, alsook om verkenningen uit te voeren. Maurice Preston Laycock nam met zes andere Typhoon-piloten van zijn squadron deel aan een missie om de spoorbaan tussen Deventer en Twello te bombarderen. (In het zogeheten *War Operations Record Book - Form 541* van 439 Squadron staat

geschreven dat de vliegtuigen volgens planning om 06.10 uur moesten opstijgen en om 09.10 uur weer terug zouden moeten zijn op de basis.) De spoorbaan werd echter sterk verdedigd. Zijn Hawker Typhoon 1B (MN870, 5V-P) werd door Duits luchtdoelgeschut getroffen. Het toestel vatte vlam en crashte vervolgens in de tuin van Huize Het Holthuis (ter hoogte van de duiventil) in Twello. Maurice Preston Laycock kwam helaas bij de crash om het leven. Hij werd slechts 21 jaar.

M.P. Laycock was op die bewuste dag met zijn 77ste operationele vlucht bezig, en daarmee al ver gevorderd met zijn tweede *tour* (termijn van operationele inzet). In het *War Operations Record Book - Form 540* staan voor die dag in het Engels twee stukjes tekst geschreven waarin hij wordt

*Hawker Typhoon 1B van 439 Squadron op Eindhoven (B78), 2 april 1945.
(foto PL-42818 via National Defence Image Library, Canada)*

genoemd (deze zijn op internet na te lezen: www.basher82.nl/Data/terwolde/laycock.htm). In één van die stukjes valt ook te lezen dat de aanval werd geleid door een zekere *Flight Lieutenant Jimmy Hogg*. Het was die ochtend mooi weer; het doelwit was daardoor goed te zien. Men kwam vanuit het westen aanvliegen, parallel aan de spoorbaan.

“Jimmy Hogg led the Squadron into the air with 500 lb bombs (.025 tail) slung on their racks with intent to prang the rails running west from Deventer, Holland, at a point about four

miles from the town. It was a beautiful morning and the target stood out clearly in spite of a slight haze. The boys approached from the west so as to avoid the town, flying parallel to the track; they rolled to the left and dived from east to west.”

In de provincie Saskatchewan in Canada is als eerbetoon een meer naar Maurice vernoemd: “Laycock Lake” (geografische co-

ordinaten: 54°08’ Noord en 104°47’ West). Dat vernoemen van meren gebeurde in de jaren ’60 in die Canadese provincie wel meer. Op die wijze worden de tijdens de Tweede Wereldoorlog gesneuvelde militairen uit die provincie permanent in ere gehouden. Op 4 mei 2004, 60 jaar na de crash, kwam kolonel Mike Whitty, de toenmalige Canadese luchtmacht-attaché in de Benelux naar de herdenkingsplechtigheid in Terwolde. Hij legde daar namens de Canadese ambassade een krans op het graf. Een waardig en oprecht eerbetoon voor een landgenoot die zijn leven gaf voor de bevrijding van Nederland. Al vele jaren leggen schoolkinderen uit Terwolde op 4 mei ‘s avonds bloemen op de oorlogsgraven. Het is belangrijk dat deze traditie in ere wordt gehouden.

Geraadpleegde bronnen:

www.thisisme.ca/439squadron
www.basher82.nl/Data/terwolde/laycock.htm
www.canadianwings.com/Squadrons/squadronDetail.php?No.-439-Squadron-95
<http://raf-lincolnshire.info/439sqn/439sqn.htm>
<http://en.wikipedia.org> (Hawker Typhoon en Normandy landings)
Commonwealth War Graves Commission:
www.cwgc.org
Eigen archief